

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. XV. De invariabilitate, seu immutabilitate divinæ Scientiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

X.
Res futura
non sunt
causa pre-
scientia Dei.

Dum verò S. Thomas, & alii Patres affirmant, res futuras non esse causam essendi præscientiæ Dei, volunt non propriè esse causam illius, nempe illam producendo, seu physicè in eam influendo: non tamen negant esse lato modo causam, quatenus scilicet futuritio creaturarum est quid requisitum, saltem tanquam conditio necessaria ad scientiam visionis: & hoc sensu Deus habet scientiam visionis à creaturis, quamvis sit improprius modus loquendj.

XI.
Ostenditur
quo pacto
Scientia Sim-
plicis intelli-
gentia sit
practica.

Dices: scientia effectiva rerum debet esse practica: scientia autem simplicis intelligentiæ non est practica cum non ordinetur ad opus; solum enim tendit ad essentias rerum, quæ non sunt producibiles. Scientia ergo practica ferri debet in ipsas rerum existentias, seu in res ut existentes. Resp. scientiam practicam non ferri in existentiam ut exercitam, sed ut exercendam, seu in rem ut factibilem, ita scilicet ut ex vi illius dirigi possit operans ad illam faciendam; hoc autem præstat scientia simplicis intelligentiæ. Scientiam autem esse practicam, seu ordinari ad opus, nihil est aliud, quam proponere virtuti executrici rem factibilem ab operante, ut latius ostensum est Disp. decimâ Logicæ, sectione primâ.

XII.
Quid sit esse
practicum
in actu pri-
mo, & in
actu secun-
do.

Hæc verò Scientia nullam vim infert Divinæ Voluntati, sed liberrimè se Deus ex ejus directione ad agendum applicat, atque ad rem sibi ab hac Scientiâ propositam efficiendum: Denique, ut Scientia simplicis intelligentiæ sit perfectè practica in actu primo, non requiritur ut voluntas ad agendum actu applicetur, sed hoc solum est necessarium ut sit practica in actu secundo, seu ut de facto Deus per illam, ad operandum determinetur.

SECTIO DECIMA-QUINTA.

De Invariabilitate, seu Immutabilitate
Divinae Scientiæ.

I.
Scientia Dei
quoad sub-
stantiam,
nullam in
se patitur
varietatem.

Dico primò: Scientia Dei quoad entitatem, & substantiam, nullam in se patitur varietatem, nec solum definere nequit esse, quæ semel fuit, sed nec potuisset esse alia, quam quæ de facto est. Ratio est clara; Scientia enim Dei realiter cum prædicatis Dei intrinsecis identificatur estque ipse Deus, qui, ut supra Disp. 9. sect. 1. vidimus, nullius mutationis est capax.

II.
Scientia Dei
quoad possi-
bilia & im-
possibilia,
nullius va-
rietatis est
capax.

Dico secundò: Scientia Dei, etiam quoad terminationem, alia nunquam esse potuit, quam est, circa possibilis & impossibilia. Ratio est, mutatio enim omnis, quæ in Scientia Divinâ excogitari à quoquam posset, vel deberet esse in ipsâ Dei entitate, vel terminatione, seu in rebus quas repræsentat: sed in primâ, ut proximè ostensum est, nulla esse potest mutatio, vel varietas, cum Scientia Dei sit Deus, cujus entitas planè necessaria est & immutabilis, neque etiam in terminatione ad hæc objecta potest mutatio ulla aut varietas contingere, cum objecta ipsa mutari nullo modo possint: ergo.

III.
Potuisset in
Deo esse alia
Scientia Vi-
sionis quoad
terminatio-
nem.

Dico tertio: quoad existentiam, seu pro aliquâ differentia temporis futura, potuisset Deus quædam vidisse, quæ non videt, & ea quæ de facto videt, non vidisse: sicque scientia visionis, quæ talis, alia potuisset esse, quam de facto est. Probatur: sicut enim Deus decrevit hunc mundum, & hæc rerum seriem producere, ita his rebus omisissis decernere potuisset producere alias, quod si fecisset, illas, non hæc quæ de facto sunt vidisset, quo sensu

scientia visionis dicitur libera, seu contingens, utpote quæ ad objecta, libere à Deo à parte rei posita consequitur, & ab iis quoad terminationem dependet.

Dico quartò: Scientia tamen Dei est invariabilis, etiam respectu rerum existentium, & quam semel habet Deus cognitionem, semper habet, nullamque in eâ patitur mutationem, quantumvis ad objecta mutabilia terminetur. Ita Molina 1. p. q. 14. a. 15. Suarez hic, lib. 3. de Attrib. cap. 3. num. 14. & sequentibus, Vasquez 1. p. q. 14. a. 15. Valentia hic, pu. 8. Erice, 1. p. d. 6. Tannerus 1. p. d. 2. q. 8. dub. 10. num. 2. Granado hic, tract. 6. p. 1. num. 6. Arriaga 1. p. d. 18. num. 14. ex quibus Granado ait contrarium esse erroneum, Valentia contra fidem.

Probatur primò: Dei siquidem intellectus, cum sit infinite perfectus, cognoscere semper debet quicquid est cognoscibile; ex quo aperte constat, nec de novo Deum scientiam acquirere posse alicujus, quod antea non noverat, nec ullius, cujus unquam habuit notitiam, cognitionem amittere; hoc enim in intellectu Divino argueret imperfectionem, verè enim laboraret ignorantia. Unde ulterius sequitur, Deum, si vel notitiam alicujus rei amitteret, vel de novo acquireret, non fore Deum.

Objicies primò: Deus, ut numero tertio dixi, potuisset alias creaturas cognoscere futuras, si nimirum eas, ut potuit, producere decrevisset: hæc verò modò non novit futuras: ergo scientia visionis est variabilis. Respondetur negando consequentiam; esse enim variabilem, dicit posse Deum non habere visionem earum rerum, quas aliquando vidit, seu visionem in sensu composito, quòd terminata semel fuerit ad talia objecta, posse postea ad ea non terminari, vel de novo repræsentare objecta, quæ antea non repræsentabat: hoc autem dicimus in Divinum intellectum cadere non posse, imperfectionem quippe in eo argueret, ut numero præcedente ostendi.

Objicies secundò: Deus aliquando novit Adamum creandum, nunc hoc non novit, sed creatum esse, ergo non eadem semper manet in Deo scientia, sed temporis decursu mutatur, aliæque & alia sibi invicem, pro diversis circumstantiis, succedunt. Respondetur, quantumvis sit mutatio & successio in rebus, Dei tamen scientia, hanc mutationem immutata cognoscit, & successionem permanentem. Deus ergo ab æterno novit, Adamum usque ad tale instans temporis veri, vel imaginarii, esse creandum, tali instante de facto creati, & post illud creatum esse: hoc, inquam, totum ante existentiam Adami, & etiamnum, ac semper novit Deus, illius scilicet creationem, talem cum illo instante temporis servare correspondentiam, eumque invariata planè scientiâ ab æterno vidit pro tali tempore existentem, tempore antecedente futurum, sequente esse præteritum.

Dices: non solum affirmat Deus Adami creationem pro tali instante existere, aut esse præteritam, sed instante creationis illius habuit actum, quo diceret, *Adami creatio nunc est*, hunc autem actum ab æterno non habuit, ab æterno siquidem falsum erat dicere, *Adami creatio nunc est*, quippe quæ non fuit ab æterno. Plus ergo dicit hic actus, quam Adami creationem merè in tali tempore existere; particula enim *nunc* insuper denotat, tempus illud loquenti coexistere: hunc ergo actum, *Adami creatio nunc est*, non nisi illo tempore vel instante habere potuit Deus, quo de facto creatio illa existebat.

Hæc

IV.
Omnia Dei
scientia est
invariabi-
lis.

V.
Intellectus
infinite per-
fectus cog-
noscere semper
debet omne
cognoscibile.

VI.
Per scientiam
visionis quod
semel scitur,
semper scitur.

VII.
Quæ semel
novit Deus
restoret, &
scilicet.

VIII.
Quam ser-
sum seriatim
hic adus
Dei, Adami
creatio
nunc est.

IX.
Differentia
inter actum
creatum &
increatum
circa deter-
minationem
ad tempus.

Hæc est præcipua materia hujus difficultas, & nodus, haud dubiè, solutu difficillimus. Respondetur tamen, Deum, etiam hoc instante verissimè dicere, *Adami creatio nunc est*, seu, *nunc mihi coexistit*, intelligendo nihilominus pro instante illo in quo revera existerat. Dices: ergo si homo quispian nunc diceret, *Adami creatio nunc est*, intelligendo instans illud, in quo fuit creatus, verum diceret. Negatur tamen consequentia: propositio enim creata, utpote limitata, dum dicit *nunc*, illud solum instans intelligit, quod tunc ei coexistit; hoc autem non est instans illud, in quo creatus est Adamus. At verò actus increatus, seu cognitio Divina, ut rectè hic observant Suarez, & Grana-do tract. 6. Disp. 1. num. 11. mensuratur aternitate, unde ad nullum certum instans restringitur, sed ad coexistendum indivisibiliter omni tempori & instanti, ex essentia sua determinatur.

X.
Propositio
indivisibili-
ter respiciens
varia instan-
tia, pro quo-
vis illorum
verificatur.

Rem hanc, cum quibusdam recentioribus sic ulterius declarari posse existimo. Ut propositio de presenti sit vera, sufficit ejus objectum pro illo instanti existere, pro quo completè actus ille elicitur. Quare si possibilis foret actus aliquis creatus, qui essentialiter esset determinatus ad coexistendum indivisibiliter sex instantibus, ita ut ante sex illa instanta clapsa destrui non posset, (qualem ponunt aliqui creaturam petentem essentialiter durare per horam, vel diem) hic, inquam, actus pro quolibet ex sex illis instantibus dicere posset, exempli gratia, *nunc sol lucet*, tantummodò enim significaret, solem tali ex sex illis instantibus lucere, quibus propositio illa essentialiter coexistit. Cujus ulterior ratio est, quòd hæc propositio sit virtualiter sex propositiones, quarum singula sibi invicem succedendo, uni ex sex illis instantibus essentialiter coexistet: sicut enim in his propositionibus, quæque de suo instante affirmare posset, *solem lucere*, simulque denotare tale instans sibi coexistere, ita hæc propositio, quæ est sex illæ æquivalenter, hoc idem de singulis affirmare potest, & insuper denotare eadem instantia, suo quodque ordine sibi correspondere, utpote quibus omnibus successivè, ex essentia sua indivisibiliter coexistit.

XI.
Scientia Dei
omni tem-
pori possibilis
essentialiter
& indivisibi-
liter coex-
istit.

Existimo quidem talem actum creatum esse impossibilem, ob dicta in Physicis Disp. 13. sect. 5. & 6. contra actionem, unionem, & ubicationem indivisibiles, & Disp. 38. sect. 3. num. 7. contra indivisibilem durationem. At verò actus, seu scientia divina de factò est ejusmodi, utpote ab aeterno in aeternum persistens, & singulis temporis partibus & instantibus indivisibiliter correspondens, atque ad iis coexistendum essentialiter determinata. Deus itaque ratione hujus indivisibilis scientiæ, dicere modò potest, *Adami creatio nunc est*; sensus enim est, creatio Adami existit in tali instanti, quod

instans est aliquid illius temporis cuius ego partes omnes & puncta aternitate meâ ambio, & indivisibiliter complector: & quamvis in tempore sit successio, ejusque partes, aliæ semper ex aliis nascantur, longaque, & nunquam intermissâ serie succedant: in Deo tamen nulla est vicissitudo, nec successio, sed *idem ipse est*, neque in eo reperitur *fore aut fuisse, sed esse*: Unde Exodi 3. v. 14. de se dixit Deus, Ego SUM qui SUM: & qui EST. In illius item, ut ita dicam, duratione non est *heri & cras*, sed *nunc* ejus semper est, utpote cuius aternitas est *Interminabilis vite tota simul & perfecta possessio*.

In Deo nulla
est vicissitudo,
nec successio.

Objicies tertio: Deum aliquando scivisse hunc mundum fuisse possibilem, prius scilicet naturâ, quam illum decerneret producere: jam autem non novit eum esse possibilem, sed existentem, ergo scientia Dei est variabilis. Resp. Deum, etiam pro illo primo signo rationis, non vidisse mundum in statu puræ possibilitatis, seu cum negatione futuri-tionis, sed solum pro illo priori habuit se præcisivè circa mundi existentiam, & negationem existentia, & merè illum considerasse secundum prædicata illius essentialia, apta quæ à parte rei ponerentur. Hinc autem non sequitur, Dei scientiam mutari, cognitionem enim possibilitatis mundi adhuc retinet; hæc namque est scientia simplicis intelligentiæ, quam cum scientia visionis non repugnare, supra ostensum est sect. 11. num. 2. & 3. & apertè docet S. Thomas ad Hanibaldum in 3. dist. 14. q. 1. a. 2. corp. & est per se manifestum.

XII.
Quo sensu
novit Deus
hunc mun-
dum esse
possibilem.

Solum restat difficultas circa verba quædam S. Thomæ, qui hic q. 14. a. 15. ad tertium, sic habet: *Concedendum est*, inquit, *quòd hæc propositio non est vera: Quicquid Deus scivit, scit*. Variè variè respondent. Mihi seipsum explicare videtur S. Doctor: dum enim addit, *si ad enunciabilia referatur*, satis indicat nullam in scientia Dei esse mutationem, quam ibidem ait esse *invariabilem*, nec eum quidquam nunc scire quod antea nescivit, aut nescire quod scivit, sed totam mutationem esse in enunciabilibus, seu ex parte objecti, mensurâ scilicet nostri temporis præcisè spectatâ. Unde pro aliquo instanti nostri temporis novit Deus, Adamum peccare, & dicebat, *nunc peccat*; sed cum jam nec Adamus, nec peccatum illud existat, sed in his rebus magna facta sit mutatio, Deus non novit eum nunc, seu in hoc instante peccare, hoc quippe nunc est diversum ab illo, in quo peccavit Adamus. Hinc autem, ut ibidem S. Thomas, non sequitur mutari scientiam Dei, sed novit, esse verum pro uno instante Adamum peccare, pro alio esse falsum: hoc verò ab aeterno scivit, & etiamnum ac semper cognoscit.

XIII.
Explicatur
dicitur quod-
dam S. Tho-
ma.

Tota muta-
tio, juxta
S. Thomam,
est in rebus;
Scientia Dei
est invariabilis.

